

CONTRIBUȚIA BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE A USARB ÎN PROMOVAREA
DIVERSITĂȚII CULTURALE A UTILIZATORILOR

THE CONTRIBUTION OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF USARB IN
PROMOTING THE CULTURAL DIVERSITY OF USERS

Margarita IULIC¹ [ORCID: 0000-0002-4702-2368]

Valentina VACARCIUC² [ORCID: 0000-0002-9950-5257]

Abstract: *The article is about the role of updating the problem of identity and cultural diversity in society. Cultural diversity, or multiculturalism, refers to the people of different cultures and nationalities living in the same country. Among the basic functions that the Scientific Library exercises, taking into account the fundamental principles of freedom and respecting cultural identity and values, a wide range of actions, traditional services, as well as the creation of modern electronic services are indicated.*

Key words: *USARB Scientific Library, professional skills, cultural diversity, multiculturalism, collections, modern services, users*

La începutul celui de-al treilea mileniu, devine evident faptul că societatea se dezvoltă pe calea unei interacțiuni din ce în ce mai mari între culturi și popoare, ceea ce actualizează problema identității și diversității culturale în societate. Diversitatea culturală, sau multiculturalismul, se referă la coexistența și interacțiunea armonioasă a diferitelor culturi.

Preambulul **Declarației universale a UNESCO privind diversitatea culturală (2001)** reafirmă definiția dată culturii referitor la dispozițiile privind diversitatea culturală și la exercitarea drepturilor culturale din instrumentele internaționale adoptate de UNESCO „*cultura* ar trebui privită ca un set de aspecte distinctive de natură materială, spirituală, intelectuală și emoțională ce caracterizează o societate sau un anumit grup social, și că aceasta cuprinde, pe lângă artă și literatură, stiluri de viață, modalități de a trăi împreună, sisteme de valori, tradiții și convingeri”. Se remarcă că cultura se află în centrul dezbaterilor contemporane despre identitate, coeziunea socială și dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere.

Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (2005), definește că *diversitatea culturală* se referă la multiplele moduri în care se exprimă culturile grupurilor și societăților. Aceste expresii sunt transmise în cadrul și între grupuri și societăți. Protecția, promovarea și menținerea diversității culturale sunt o condiție esențială pentru o dezvoltare durabilă, în

---

¹ Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, ritaiulic1@gmail.com

² Bibliotecară, Biblioteca Științifică a USARB, valentina.vacarciuc62@gmail.com

folosul generațiilor prezente și viitoare.

În rezolvarea problemelor libertății personalității și consolidarea unei societăți unite, promovarea înțelegerii reciproce, culturii de comunicare, dialogului intercultural, aparține unei instituții de mare importanță, precum este biblioteca.

În *Manifestul IFLA despre Biblioteca Multiculturală (2006)* se menționează „că toți oamenii trăiesc într-o societate din ce în ce mai eterogenă. Globalizarea, migrația în creștere, comunicarea mai rapidă, transportul mai rapid și alți factori ai secolului XXI au sporit diversitatea culturală în rândul multor națiuni unde înainte poate n-ar fi existat sau a crescut multiculturalitatea existentă deja. Diversitatea culturală și lingvistică este o sursă de schimb, inovație, creativitate și coexistență pașnică printre oameni. Bibliotecile de toate tipurile ar trebui să reflecte, să sprijine și să promoveze diversitatea culturală și lingvistică la nivel internațional, național și local și astfel să lucreze pentru dialogul intercultural dintre cetățenii activi”.

Bibliotecile publice sunt organizate și funcționează în condiții egale, asigurate de stat. Acestea își desfășoară activitatea potrivit documentelor de politici în domeniul culturii, informării, educației, științei și inovării, în condițiile legislației în vigoare. Printre principiile ce stau la baza activității bibliotecilor și abordează conceptul privind diversitatea culturală, putem să evidențiem principiile: *accesibilității* - accesul egal la resurse informaționale, servicii/produse pentru toate persoanele, indiferent de vârstă, rasă, sex, religie, naționalitate, limbă sau condiție socială, pentru persoanele cu necesități speciale sau deficiențe fizice, mentale; *accesibilitatea fizică a spațiilor funcționale ale bibliotecii*; *nediscriinării* - biblioteca promovează o viziune umanistă în relații cu comunitatea, acceptând diferențele, respectarea diversității și a alterității, obiectivul egalității de șanse, idealul armoniei sociale; *utilizatorii sunt tratați fără niciun fel de deosebire ca, de exemplu, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de origine națională sau socială, avere*; *durabilității* - biblioteca sprijină și implementează prin activitățile sale Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, stipulate în Agenda ONU-2030.

Biblioteca Științifică a USARB, fiind una din structurile Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, funcționează ca parte integrantă a Sistemului Național de Biblioteci și participă la procesul de instruire, cercetare și educație, constituind colecții relevante și oferind acces la o variată infrastructură informațională.

În *Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice a USARB*, se stabilește că Biblioteca, în activitatea sa, asigură respectarea *principiului egalității utilizatorilor*, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar, concomitent inspirând descoperirea intelectuală, educarea, instruirea, cercetarea, învățarea pe tot parcursul vieții și recreerea utilizatorilor.

Printre funcțiile de bază pe care le exercită biblioteca, ținând cont de principiile fundamentale de libertate și echitate în ceea ce privește accesul la informație

și cunoaștere exhaustivă, respectând identitatea și valorile culturale se indică: *valorificarea patrimoniului cultural și sprijinirea pluralității culturilor; promovarea și oferirea accesului la colecții și la informații referitoare la colecții prin: a) organizarea de evenimente de lansare/prezentare, promovare de carte sau alte documente de bibliotecă; b) organizarea, inclusiv on-line, a expozițiilor permanente și/sau temporar de carte, artă, istorie, sau în oricare alt domeniu de interes academic; c) organizarea altor evenimente și activități culturale tematice de interes academic; prelucrează și diseminează informații de interes educațional și științific social; implicarea, în limita capacităților și/sau competențelor, la planificarea și realizarea activităților de interes comunitar oferind platforme și spații pentru dezbateră, promovarea, și pentru realizarea inițiativelor și activităților civice, sociale, culturale.*

Printre activitățile Bibliotecii Științifice a USARB care țin cont de promovarea diversificării culturale și lingvistice, incluzând resurse digitale și multimedia putem enumera: dezvoltarea colecțiilor naționale și internaționale prin achiziții, donații, sponsorizări, Depozit Legal, donații colecții particulare. Colecția Bibliotecii are o structură enciclopedică, asigurând o bază pluridisciplinară aprofundării studiilor universitare și cercetării, specializate pe profilul facultăților și domeniilor adiacente. Colecțiile Bibliotecii Științifice USARB, la 01.01.2023, constituie 1 005 733 u.m. în 317 550 titluri, 57 limbi, pe diverse suporturi informaționale.

Susțin accesul la colecțiile structurilor naționale / internaționale, integrate în Bibliotecă: Centrul de Documentare al ONU, Centrul de Informare al Uniunii Europene (EUi), Punctul de Informare Documentare NATO, Colecțiile: Biblioteca Depozitară Regională a Băncii Mondiale, Institutul Cultural Român, AGEPI; WILHELMI, Journal Donation Project (JDP). Biblioteca, dezvoltând colecțiile de documente în diferite limbi ale popoarelor, devine un centru de familiarizare cu culturile naționale, istoria, limbile, literatura și arta acestora.

Biblioteca Științifică, din anul 2016, vine în sprijinul Agendei 2030 de promovare și susținere a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă, lansate de ONU. Obiectivul 4 Educație de calitate, vizează asigurarea unei educații de înaltă calitate, incluzive și echitabile pentru toți, indiferent de sex, vârstă, rasă și origine etnică și promovarea oportunităților de învățare pe întreg parcursul vieții, iar punerea sa în aplicare este esențială pentru implementarea cu succes a întregului set de ODD. Orice activitate în bibliotecă susține un obiectiv prin organizarea unei game largi de acțiuni, servicii tradiționale, precum și crearea serviciilor electronice moderne.

Încurajarea accesului universal și sprijinirea schimbului de cunoștințe și practici privind pluralismul cultural în spațiul virtual, Bibliotecă oferă prin prezența sa în mediul online, deținerea și utilizarea Pagina Web a Bibliotecii <http://libruniv.usarb.md/>.

Cu scopul asigurării accesului online la o gamă largă de materiale și publicații în diferite limbi și sporirea vizibilității comunității academice în spațiul virtual, bibliotecarii elaborează și actualizează baze de date instituționale: Catalogul electronic *PRIMO ExLibris*; Arhiva Instituțională *Open Research Archive* (ORA) USARB; *SumarScanat*; *Opere muzicale în format MP3* și *Biblioteca Digitală*,

contribuind la valorificarea patrimoniului documentar al cadrelor didactico-științifice universitare și conținuturi create de autori din afara instituției.

Cu privire la sporirea capacităților de implicare a bibliotecii în transferul de cunoștințe și în formarea liberă a opiniilor, Biblioteca propune date despre resursele informaționale, serviciile și facilitățile oferite prin blogurile *Biblioteca în dialog cu cititorii* [http:// bs-usarb.blogspot.md/](http://bs-usarb.blogspot.md/), *Centrul de Informare al României* <https://cirkalti.wordpress.com/>, blogul *Bibliotecarii USARB: Profesional* <https://bsusarbprofesional.blogspot.com/>, inclusiv furnizarea prin e-mail, pentru dezvoltarea interesului pentru lectură, informare, instruire, cercetare, activități culturale și de recreere ale utilizatorilor.

Pentru a comunica și partaja serviciile și produsele sale, Biblioteca a creat spații virtuale personalizate pe rețelele sociale *Facebook, Twitter, Youtube, Flickr, Slideshare, Delicious, Pinterest, Ok, Instagram, Telegram, LinkedIn*, în Enciclopedia deschisă Wikipedia.

Biblioteca este instituția care realizează, în mod planificat și organizat, sprijinirea dezvoltării individului prin procesele de instruire și educație, concentrate în procesul de învățământ. O bibliotecă eficientă este partenera utilizatorului, valorizând respectarea identității sale culturale, naționale și sociale, recunoscând importanța acestora și căutând să atragă toate resursele informative și educative, pe care le identifică, le implică și le folosește activ.

În contextul promovării, dezvoltării și susținerii diversității culturale și lingvistice, Biblioteca Științifică este prezentă în mai multe activități științifice și culturale, campanii, programe infodocumentare. Menționăm unele din ele: comunicări la conferințe, simpozioane naționale și internaționale: L. Mihaluța, E. Cristian *Spiritul românesc în colecția de carte rară și veche a Bibliotecii universitare bălțene* (online) în cadrul ed. a VII-a „Biblioteca – tezaur al memoriei științifice și culturale” (2023) a Simpozionului național cu participare internațională *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc*, Suceava, România; Igor Cereteu, Aculina Mihaluța *Biblioteca preotului Gheorghe Armașu din Petreni: o comoară regăsită. Despre cartea românească*, comunicare în cadrul Conferinței Științifice Internaționale *Latinitate, Romanitate, Românităte, ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022*, alte activități culturale: *Săptămâna Internațională a Accesului Deschis; Ziua Europeană a Limbilor*, Concursuri de poezie franceză în cadrul *Lunarului Francofonei* în Centrul de Informare al Uniunii Europene, clubul Educație Civică Europeană; Reviste literare orale cu ocazia *Zilei filologului*; prezentări de expoziții offline și online, audiții în cadrul *Salonului Muzical*, excursii virtuale și tradiționale în cadrul *Săptămânii Internaționale a Educației Artistice*.

Personalul unei biblioteci multiculturale ar trebui să reflecte caracteristicile culturale și lingvistice ale comunității pentru a garanta conștientizarea culturală, să reflecte comunității servicii de bibliotecă și să încurajeze comunicarea, să ofere spații încurajând colaborările cu grupuri relevante de utilizatori și profesioniști locali, naționali sau de nivel internațional. Astfel în cadrul parteneriatului comunitar

(cu Universitatea de Stat), Biblioteca Științifică participă activ la desfășurarea diverselor evenimente precum: lansări de carte a scriitorilor basarabeni și din străinătate; Mese rotunde cu diverse generice: *Accesul Deschis - contează modul în care deschidem cunoașterea*, *Miorița – izvorul nemuririi (170 ani de la publicare)*, *Vladimir Beșleagă - eseist, jurnalist, scriitor, traductor*, etc. realizate în cadrul Clubului Cărții, Clubului ZIG-ZAG CAFÉ, Clubului BiblioSpiritus, Centrului de Informare a Uniunii Europene, Centrului de Informare a României; întrunirilor grupurilor sociale și minorităților: *Holocaustul necunoscut* organizate în contextul marcării Zilei Europene de Comemorare a Holocaustului împotriva romilor; Concursul *Юний Дослідник: Краса і слава рідного краю*, în cadrul Zilei Scrisului și limbii ucrainene, organizat cu susținerea Consulatului Ucrainei din Bălți și Centrului de limbă și cultură ucraineană USARB; *Atelier de încondeiere a ouălor*, ghidat de S. Paic, Cluj-Napoca, România; vizionarea filmelor: *Cinemateca Franceză* în cadrul Centrului de cultură și civilizație Franceză, cu prezența voluntarilor de la Alianța Franceză din Moldova; *Festivalul CinePOLSKA*, organizator Institutul Polonez din București; filmul documentar *Constantin Brâncuși – Portret – Omul și Timpul*, coordonator Centrul de Informare al României, Bălți, etc.

Biblioteca Științifică a USARB asigurând acumularea, conservarea și transmiterea normelor și valorilor culturale, tinde să organizeze dialogul social în cadrul diferitelor tradiții culturale. Spațiul cultural al bibliotecii permite o atmosferă deschisă pentru comunicare și învățare reciprocă între utilizatorii din punct de vedere cultural și lingvistic, recunoscând faptul că fiecare are cunoștințe și experiențe specifice care îi pot îmbogăți pe ceilalți.

Pentru a răspunde provocărilor interacțiunilor interculturale din punct de vedere al serviciilor bibliotecii multiculturale, este necesară educația profesională și instruirea continuă, asimilarea de noi cunoștințe, experiențe, bune practici. Printre acțiunile care contribuie la dezvoltarea și modernizarea competențelor lingvistice și profesionale ale bibliotecarilor USARB, menționăm importanța studierii limbii engleze. Bibliotecari au avut posibilitatea de a participa la: *Cursul de Limbă engleză, Nivelul A1B*, organizat de către *Centrul de Formare Profesională Continuă, USARB (14.10.2021 – 30.06.2022)*; *Trainingul Engleza pentru Scopuri Specifice (ESP)*, *Trainingul Cultura Informației și abilități de cercetare*, organizat în cadrul *Programului Erasmus+*, Proiectul „*Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor [LNSS]*” : 2016-2018; *Cursul gratuit de studiere a limbii Engleze pentru angajați (Corpul Păcii SUA)*.

Competența comunicării în limba engleză a bibliotecarilor joacă un rol fundamental în realizarea ideii unui spațiu informațional comun, cu ajutorul căruia devine posibilă înțelegerea reciprocă și interacțiunea între reprezentanții diferitelor culturi. Importanța cunoașterii limbilor moderne și competența de relaționare de către bibliotecari este binevenită, pentru a lucra cu diverse comunități multiculturale și capacitatea de a le satisface nevoile informaționale, spirituale, intelectuale și culturale.

Activitatea bibliotecilor trece, în prezent, prin schimbări semnificative, fiind influențată în mod activ de tendințele globale - migrația populației, inclusiv a persoanelor de diferite etnii, pentru care bibliotecile reprezintă o zonă de adaptare favorabilă și deven centre de sprijin informațional. Prin urmare, putem releva faptul că activitățile multiculturale ale bibliotecilor trebuie să reflecte, să promoveze diversitatea culturală și lingvistică la nivel național, internațional, regional și local, să sprijine dialogul intercultural și cetățenia activă, conferind astfel bibliotecilor un loc deosebit în rândul instituțiilor sociale.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteconomie și științe ale informării* : Manual practic [online]. Chișinău: BNRM, 2020. 252 p. ISBN 978-9975-3425-3-7 [citată 9.09.2023]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/biblioteconomie%20MP.pdf>
2. CHERADI, Natalia, RAILEAN, Elena. Biblioteca - spațiu de formare a toleranței. In: *Promovarea egalității de șanse în educație și cultură: rolul bibliotecilor* : conf. șt. intern., 12 decembrie 2013. Chișinău, 2014, pp. 125-133. ISBN 978-9975-75-682-2 [online] [citată 7.09.2023]. Disponibil: https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789/1924/Cheradi_N_Railean_E_%20Conf_Egalitatea%20de%20sande_12-12-2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. *Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (20 octombrie 2005)*. [online] [citată 5.09.2023]. Disponibil <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006D0515&from=ES>
4. *Declarația Universală a UNESCO privind diversitatea culturală (2 noiembrie 2001)* [online] [citată 5.09.2023]. Disponibil: <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/unesco-universal-declaration-cultural-diversity>
5. DAVÎDIC Galina. *Comunicarea și educația interculturală în bibliotecă (Incluziunea interculturală și a refugiaților din Ucraina)* [online] [citată 6.09.2023]. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1783/Davidic_Comunicarea.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. *Manifestul Bibliotecilor Multiculturale IFLA. Biblioteca multiculturală - O poartă spre o societate culturală diversificată în dialog* [online] [citată 5.09.2023]. Disponibil: https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/749/1/multicultural_library_manifesto-ro.pdf
7. MIHALUȚA, Lina. *Cursurile de limbă engleză pentru bibliotecari (ESP)*, 2018, 23-25 august, Minsk, Belarus = *English language courses for librarians (ESP)*, 2018, 23-25 august, Minsk, Belarus. In: *Confluente bibliologice*. 2018, nr. 3/4(53-54), pp. 71-73. ISSN 1857-0232.
8. *Obiectivele de Dezvoltare Durabilă* : Anexă la scrisoarea nr. 07/13-682 din 02.08.2017 [online] [citată 5.09.2023]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/obiectivele_de_dezvoltare_durabila.pdf

9. *Regulamentul de organizare și funcționare a Bibliotecii Științifice a USARB* [online] [citată 5.09.2023]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/images/pdf/strategii_politici/ROF_BSUSARB.pdf
10. TOPALO V. Capitalul educațional și cultural al bibliotecii științifice bălțene pe timp de pandemie. In: *Magazin bibliologic*. 2021, nr. 3-4, pp. 182-194. ISSN 1857-1476 [online] [citată 20.09.2023]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1427/Topalo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>